

LÆGERS SØGNING AF INTRODUKTIONS- STILLINGER

En medlemsundersøgelse
blandt læger

Lægers søgning af introduktionsstillinger

- En medlemsundersøgelse blandt læger

Analysen undersøger lægers erfaring med introduktionsstillinger, som er et led i lægers videreuddannelse til speciallæger. Analysen er baseret på en medlemsundersøgelse udført af Lægeforeningen i foråret 2025.

HOVEDRESULTATER

- **Læger er parat til at flytte sig geografisk**
Omkring 75 pct. af lægerne er villige til at søge introduktionsstillinger uden for deres nærområde, hvis de rette betingelser er til stede. Den vigtigste betingelse for at søge en introduktionsstilling længere væk er det specifikke speciale - det angiver 86 pct. af lægerne som værende vigtigt. Betingelser såsom godt socialt miljø vægter også højt (78 pct.).
- **Læger er klar til at pendle**
Knap 60 pct. af lægerne er villige til at pendle op til én time hver vej for den rette introduktionsstilling, og hver fjerde læge er villig til at transportere sig i op til to timer.
- **Flere læger ansat i flere introduktionsstillinger**
Der er en stigende tendens til, at læger bliver ansat i mere end én introduktionsstilling. Læger, der for nyligt har afsluttet deres klinisk basisuddannelse (KBU), forventer at være ansat i flere introduktionsstillinger end tidligere. Blandt respondenterne, der afsluttede deres KBU i 2024, forventer 39 pct. at være ansat 3 eller flere introduktionsstillinger. Omvendt forventer færre læger, der afsluttede deres KBU i 2024, kun at være ansat i én introduktionsstilling, sammenlignet med tidligere.
- **Flere introduktionsstillinger grundet manglende ansættelse i hoveduddannelsesforløb**
Én af årsagerne til at læger forventer at blive ansat i flere introduktionsstillinger er, at det er svært at blive ansat i et hoveduddannelsesforløb. Det gælder særligt for læger, der for nyligt har afsluttet deres KBU. Blandt læger, der afsluttede deres KBU i 2024, angiver knap 40 pct., at manglende mulighed for ansættelse i hoveduddannelsesforløb er én af forklaringerne på, hvorfor de forventer at være ansat i flere introduktionsstillinger inden for forskellige specialer. Til sammenligning er det 18 pct. af lægerne fra årgangen 2018, der angiver denne årsag.
- **Læger søger bredere end tidligere – både fagligt og geografisk**
Hvor læger tidligere primært søgte én introduktionsstilling i ét speciale i én region, søger nyuddannede læger nu bredere. De søger både *flere specialer* i samme område og flere stillinger inden for samme speciale *forskellige steder* i landet sammenlignet med tidligere. Analysen viser bl.a., at 45 pct. af respondenterne, der afsluttede deres KBU i 2024, forventer at søge introduktionsstillinger inden for 4 eller flere specialer samme sted i landet. Til sammenligning var det 12 pct. af respondenterne, der afsluttede deres KBU i 2018.

METODE

Lægeforeningen har i foråret 2025 gennemført en medlemsundersøgelse om lægers erfaringer med introduktionsstillinger, som er første ansættelse på vejen til at videreuddanne sig som speciallæge. Undersøgelsen blev sendt til 9.423 personer, som havde afsluttet medicinstudiet inden for de seneste 8 år. Der var 1.854 personer, der svarede på undersøgelsen – svarende til en svarprocent på 20 pct. En svarprocent på 20 pct. vurderes at være tilfredsstillende. Fortolkninger skal dog ske ud fra, at undersøgelsen ikke nødvendigvis er fuld repræsentativ. For en uddybning og frafaldsanalyse se bilag 1.

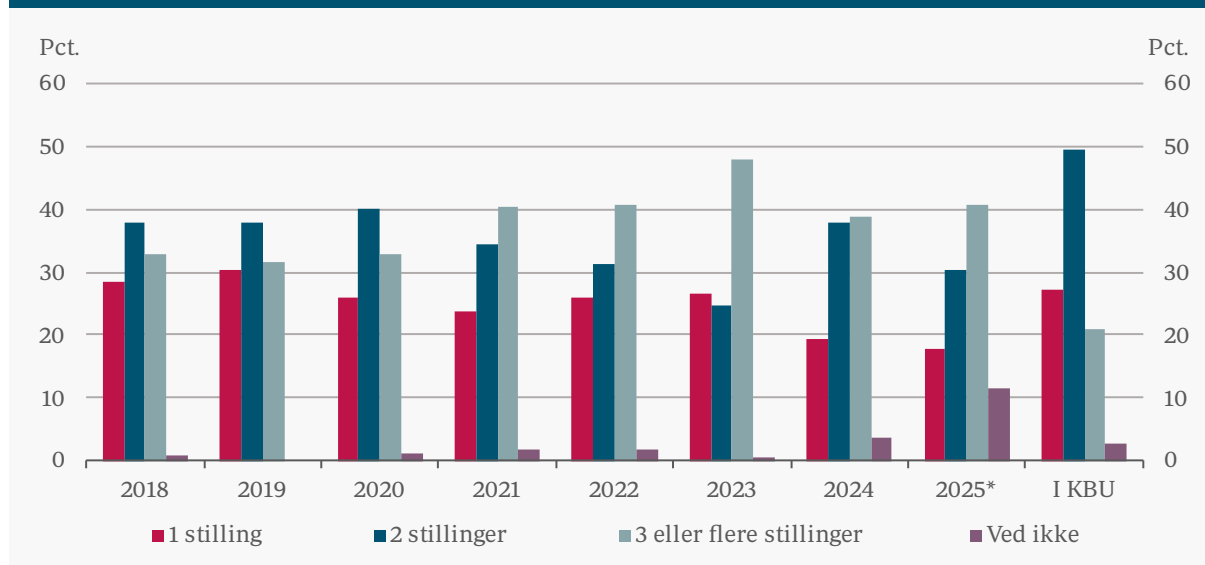
Medlemsundersøgelsen giver mulighed for at undersøge om lægers oplevelser og forventninger til introduktionsstillinger har ændret sig over tid. Dette er gjort ved at belyse forskelle i besvarelser afhængig af, hvilket år lægerne færdiggjorde deres klinisk basisuddannelse (KBU) – dette defineres som en KBU-årgang i analysen. Selvom læger har færdiggjort deres KBU samtidigt, er det ikke ensbetydende med, at de har søgt introduktionsstillinger på helt samme tidspunkt. Dette kan fx skyldes, at nogle læger vælger at gennemføre en ph.d.-uddannelse, er på barsel m.m. efter deres KBU. Det betyder, at sammenligninger på tværs af KBU-årgange ikke fuldt ud viser udviklingen over tid. Det må dog forventes, at langt de fleste, der færdiggør deres KBU samtidig, søger introduktionsstillinger i nogenlunde samme periode.

Når læger påbegynder deres speciallægeuddannelse, indledes denne med en introduktionsstilling i et specifikt speciale. En introduktionsstilling er en 1-årig formaliseret uddannelsesstilling, hvor lægen arbejder med patienter, har en vejleder (speciallæge) tilknyttet og skal gennemgå konkrete faglige elementer, bl.a. under supervision. Læger kan over tid være ansat i flere introduktionsstillinger, fx hvis de finder ud af, at det ikke er det rette speciale for dem at blive speciallæge i. For en nærmere beskrivelse af opbygning af lægers uddannelse og videreuddannelse se bilag 2.

FLERE LÆGER TAGER FLERE INTRODUKTIONSSTILLINGER

Langt størstedelen af respondenterne har været eller forventer at være ansat i mere end én introduktionsstilling. I gennemsnit er eller forventer læger at være ansat i 2,2 introduktionsstillinger. Imidlertid ses der en stigende tendens i andelen af respondenter, der har været eller forventer at være ansat i 3 eller flere introduktionsstillinger blandt respondenterne, der nyligt har gennemført deres KBU, i forhold til tidligere årgange. Blandt respondenterne, der færdiggjorde deres KBU i 2024, forventer knap 40 pct. at være ansat i 3 eller flere introduktionsstillinger, hvor det var 33 pct. af respondenterne fra årgangen 2018, jf. figur 1.

Figur 1. Omfanget af introduktionsstillinger, som læger har været eller forventer at være ansat i fordelt på KBU-årgang

Note: *) Omfatter respondenter, der har færdiggjort deres KBU i 2025 og dermed ikke en hel årgang, da flere færdiggør deres KBU i løbet af året.

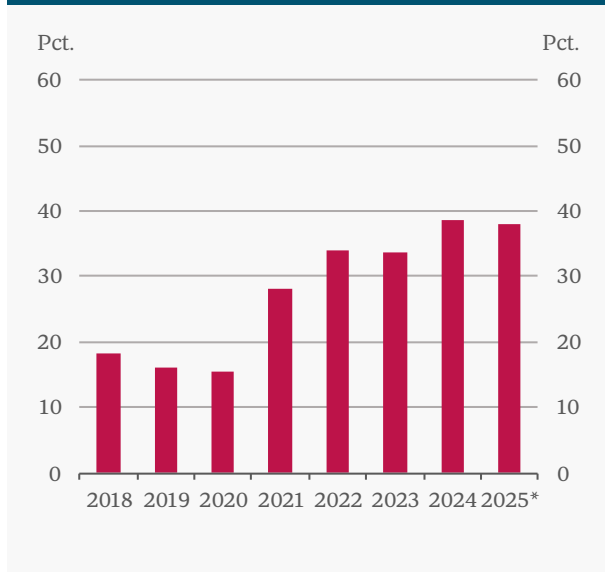
Anm.: Baseret på besvarelser fra 1.703 respondenter. For at finde antal (forventede) introduktionsstillinger er der summeret over følgende to spørgsmål "Hvor mange introduktionsstillinger har du haft inkl. din nuværende introduktionsstilling" og "Hvor mange (flere) introduktionsstillinger forventer du at gennemføre". "I KBU" omfatter respondenter, som forsat er i gang med deres KBU, men har gjort sig overvejelser omkring deres introduktionsstillinger.

Kilde: Lægeforeningens medlemsundersøgelse om introduktionsstillinger (2025).

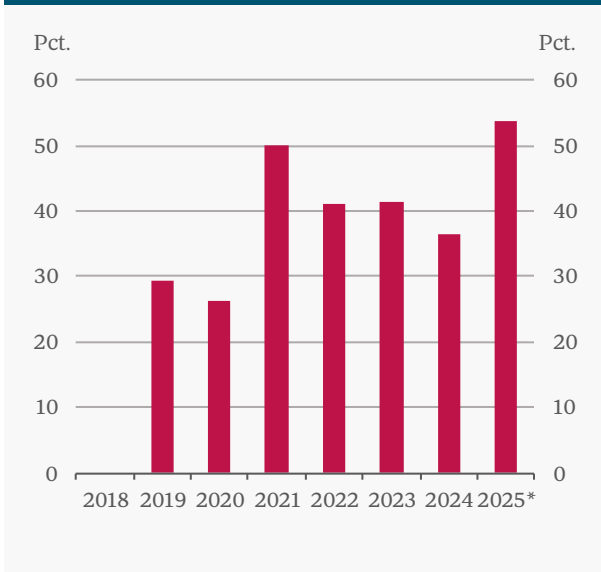
Manglende mulighed for ansættelse i et hoveduddannelsesforløb er én af årsagerne til, at læger bliver ansat i flere introduktionsstillinger. Det er mere udtalt blandt læger, der fornyeligt har afsluttet deres KBU end blandt tidligere årgange - men det gælder både for introduktionsstillinger i *forskellige specialer* og *samme speciale*.

Ses der nærmere på respondenterne, som har været ansat i flere introduktionsstillinger inden for *forskellige specialer*, angiver knap 40 pct. af respondenterne, der afsluttede deres KBU i 2024, "manglende mulighed for ansættelse i hoveduddannelsesforløb" som værende én af årsagerne til, at de at være ansat i flere introduktionsstillinger. Til sammenligning er det tilfældet for 18 pct. af respondenterne fra KBU-årgang 2018 med flere introduktionsstillinger i *forskellige specialer*; jf. figur 2. Omkring samme tendens gør sig gældende for respondenterne, der har været eller forventer at være ansat i flere introduktionsstillinger i *samme speciale*; jf. figur 3.

Figur 2. Læger med flere introduktionsstillinger i forskellige specialer, som har angivet årsagen "manglende mulighed for ansættelse i hoveduddannelsesforløb"

Figur 3. Læger med flere introduktionsstillinger i samme speciale, som har angivet årsagen "manglende mulighed for ansættelse i hoveduddannelsesforløb"

Note: *) Omfatter respondenter, der har færdiggjort deres KBU i 2025 og dermed ikke en hel årgang, da flere færdiggør deres KBU i løbet af året.

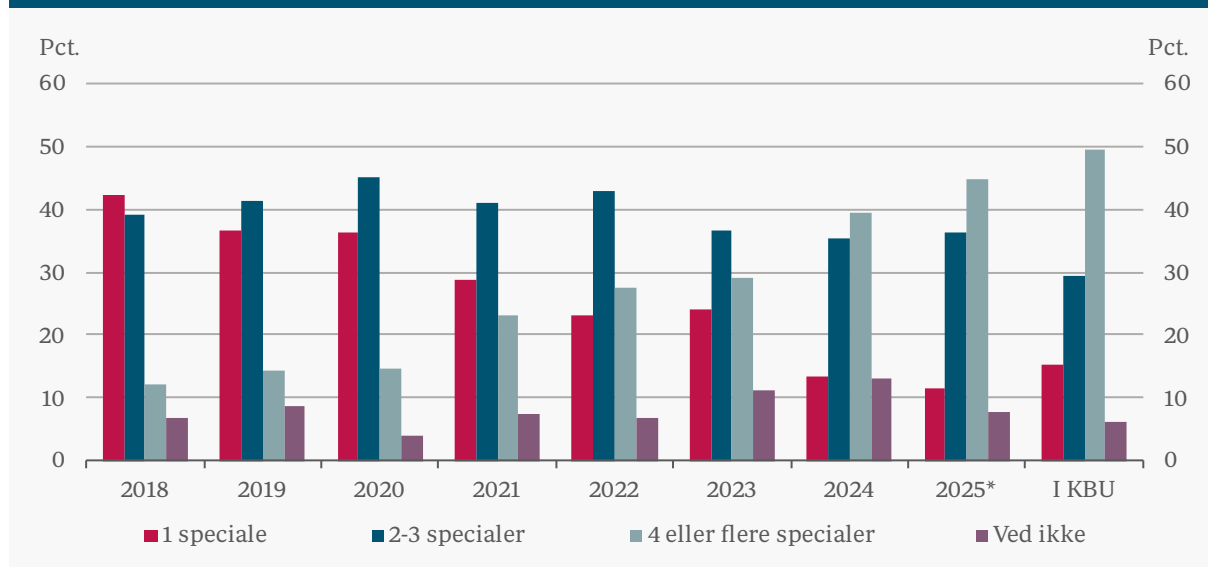
Anm.: Figur 2: Baseret på besvarelser fra 1.106 respondenter. Spørgsmålet, som respondenterne blev stillet, var: "Hvad er årsagen til, du har haft eller forventer at have introduktionsstillinger i flere forskellige specialer?". Respondenterne har haft mulighed for at sætte flere kryds. Figur 3: Baseret på besvarelser fra 238 respondenter. Spørgsmålet, som respondenterne blev stillet, var: "Hvad er årsagen til, at du har haft eller forventer at have flere introduktionsstillinger i samme speciale?".

Kilde: Lægeforeningens medlemsundersøgelse om introduktionsstillinger (2025).

LÆGER SØGER BREDERE END TIDLIGERE – BÅDE FAGLIGT OG GEOGRAFISK

Der er en tendens til at læger, der har færdiggjort deres KBU inden for de seneste år i højere grad har søgt flere forskellige specialer samme sted i landet, hvor at læger fra tidligere årgange i højere grad kun har søgt ét speciale samme sted i landet. Blandt respondenterne fra årgang 2024 forventer 45 pct. at søge introduktionsstillinger inden for fire eller flere specialer og kun 13 pct. forventer at søge ét speciale samme sted i landet. Blandt respondenterne fra årgang 2018 ses modsatte tendens – omkring 42 pct. har kun søgt introduktionsstillinger inden for samme speciale og 12 pct. har søgt introduktionsstillinger inden for fire eller flere specialer samme sted i landet, jf. figur 4.

Figur 4. Antallet af forskellige specialer læger har søgt eller forventer at søge introduktionsstillinger i samme sted i landet fordelt på KBU-årgang

Note: *) Omfatter respondenter, der har færdiggjort deres KBU i 2025 og dermed ikke en hel årgang, da flere færdiggør deres KBU i løbet af året.

Anm.: Baseret på besvarelser fra 1.711 respondenter. Spørgsmålet, som respondenterne blev stillet, var: "I hvor mange forskellige specialer søgte du/forventer du at søge en introduktionsstilling samme sted i landet?".

Kilde: Lægeforeningens medlemsundersøgelse om introduktionsstillinger (2025).

Der ses også en stigende tendens til, at læger fra de seneste KBU-årgange i højere grad søger flere introduktionsstillinger i samme speciale forskellige steder i landet i forhold til, hvad læger fra tidligere KBU-årgange har gjort. Omkring 35 pct. af respondenter, der afsluttede deres KBU i 2024, søgte introduktionsstillinger i samme speciale 4 eller flere steder i landet, hvor det gælder for 12 pct. af respondenterne, der afsluttede deres KBU i 1888, jf. figur 5.

Figur 5. Antallet af, hvor mange forskellige steder i landet **, læger har søgt eller forventer at søge introduktionsstillinger inden for samme speciale. Efter KBU-årgang

Note: *) Omfatter respondenter, der har færdiggjort deres KBU i 2025 og dermed ikke en hel årgang, da flere færdiggør deres KBU i løbet af året. **) Med forskellige steder i landet menes matrikler i forskellige byer.

Anm.: Baseret på besvarelser fra 1.711 respondenter. Spørgsmålet, som respondenterne blev stillet, var: "Hvor mange forskellige steder søgte du/forventer du at søge introduktionsstillinger inden for specialet?".

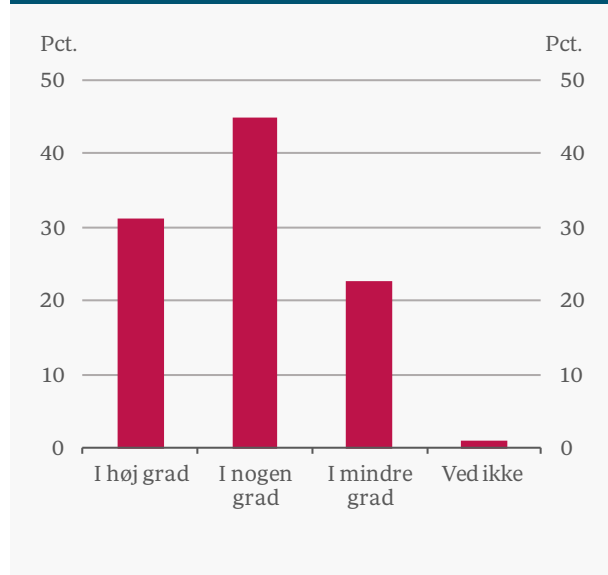
Kilde: Lægeforeningens medlemsundersøgelse om introduktionsstillinger (2025).

LÆGER ER BLEVET MERE PARATE TIL AT FLYTTE SIG GEOGRAFISK

Omkring 3 ud af 4 læger er villige til at søge introduktionsstillinger længere væk fra deres bopæl under de rette betingelser, jf. figur 6.

Det specifikke speciale er det vigtigste parameter for lægerne i forhold til at søge introduktionsstillinger længere væk. Således peger 86 pct. af respondenterne på specialet. Forhold såsom godt socialt miljø spiller også ind (79 pct.), jf. figur 7.

Figur 6. Læger som er parate til at søge en introduktionsstilling længere væk

Figur 7. De vigtigste faktorer for læger er parate til at søge en introduktionsstilling længere væk

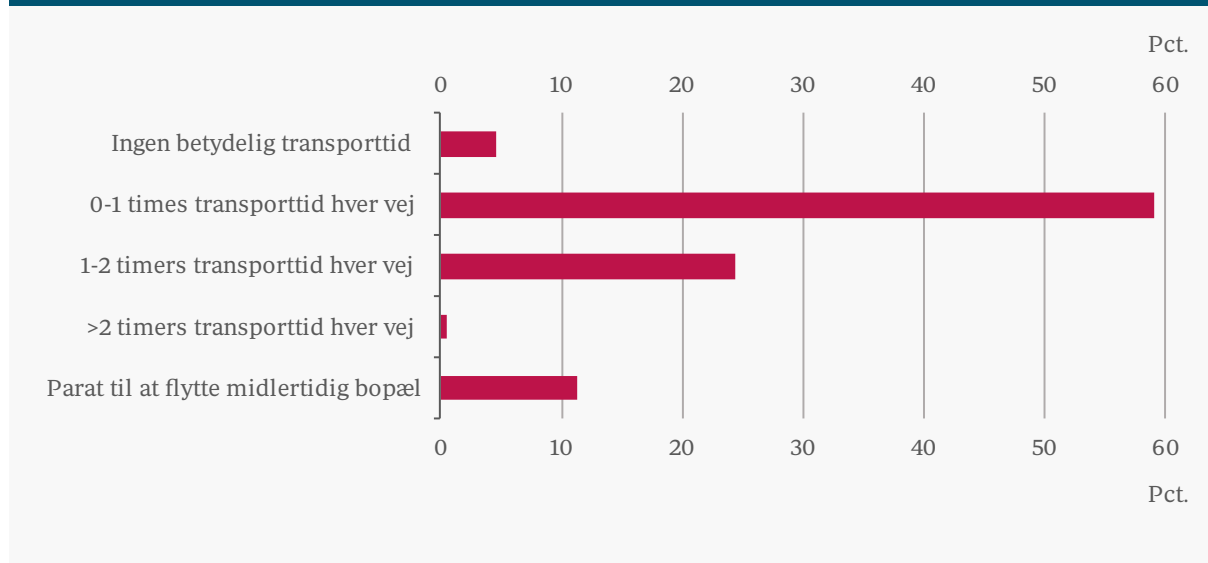

Anm.: Baseret på besvarelser fra 1.824 respondenter. Figur 6: Spørgsmålet, respondenterne blev stillet, var: Kunne du forestille dig at søge (eller have søgt) en introduktionsstilling længere væk fra din bopæl end du normalt ville søge, hvis de rette betingelser var opfyldt? Figur 7: Hvad ville være vigtigst for dig hvis du skulle søge en introduktionsstilling længere væk? Respondenterne har angivet deres svar på skalaen: "slet ikke vigtigt", "ikke vigtigt", "hverken eller", "vigtigt" og "meget vigtigt". Figuren illustrerer andelen, der har svaret enten "vigtigt" eller "meget vigtigt".

Kilde: Lægeforeningens medlemsundersøgelse om introduktionsstillinger (2025).

Størstedelen af læger (59 pct.) er parate til at have op til én times transporttid hver vej for at få den rette introduktionsstilling, jf. figur 8. Hver fjerde læge er parat til at pendle op til to timer hver vej dagligt, og 11 pct. er parate til midlertidigt at flytte bopæl.

Figur 8. Transporttid som læger er parate til at have for den rette introduktionsstilling

Anm.: Baseret på besvarelser fra 1.854 respondenter. Spørgsmålet, som respondenterne blev stillet, var: "Hvor meget transporttid er du villig til at have for den rette introduktionsstilling?".

Kilde: Lægeforeningens medlemsundersøgelse om introduktionsstillinger (2025).

BILAG

Bilag 1: Frafaldsanalyse

Datagrundlaget for analysen består af svar fra medlemmer af lægeforeningen, som dimitterede i perioden vinteren 2016 til vinteren 2024. Spørgeundersøgelsen blev udsendt til 9.423 personer på mail, hvor 1.854 besvarede undersøgelsen. Det svarer til en svarprocent på 20 pct.

En svarprocent på 20 pct. vurderes at være tilfredsstillende. Fortolkninger skal dog ske ud fra, at en sådan undersøgelse ikke nødvendigvis er fuld repræsentativ. Der kan være systematiske forskelle i, hvem der vælger at svare på undersøgelsen, således at dem, der vælger at svare, har stærkere holdninger eller lægger mere vægt på nogle forhold end den samlede målgruppe gør.

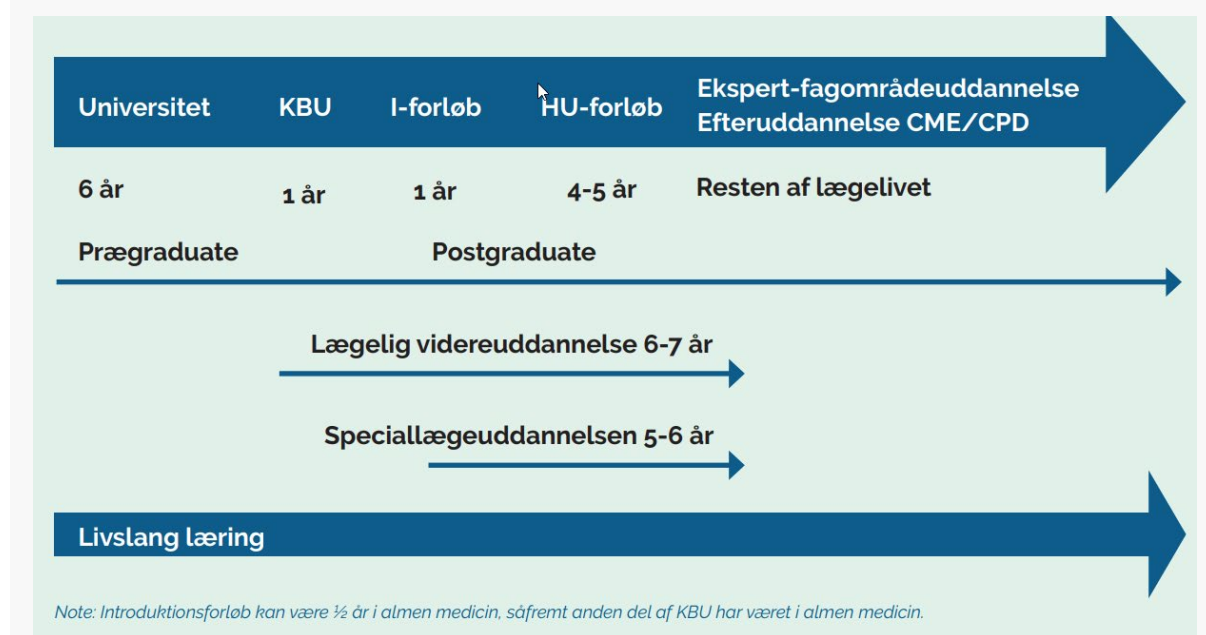
Sammenholdes respondenterne med den samlede målgruppe er de to populationer overvejende sammenlignelige i forhold til arbejdssted, bopæl og uddannelsessted. Der er en tendens til overrepræsentation af kvinder, der har svaret på undersøgelsen, da der er 69 pct. kvinder og 31 pct. mænd, hvor der er 63 pct. kvinder og 37 pct. mænd blandt Lægeforeningens medlemmer, som for nyligt dimitterede.

Derudover er der en tendens til, at læger, der for nyligt har færdiggjort deres KBU, i højere grad har svaret på undersøgelsen end tidligere KBU-årgange. Der var 16 pct. af respondenterne, der færdiggjorde deres KBU i 2023, 14 pct. i 2024 og 10 pct. i 2025. Til sammenligning var det 13 pct., 13 pct. og 5 pct., der har afsluttede deres KBU i hhv. 2023, 2024 og 2025 blandt Lægeforeningens medlemmer, som fornyeligt dimitterede. Dette kan ses i sammenhæng med, at det netop er disse medlemmer, der er i gang med at søge/tage deres introduktionsstilling og derfor har flere holdninger til emnet.

Bilag 2: Opbygning af den lægelige grund- og videreuddannelse

Efter afsluttet universitetsuddannelse begynder den lægelige videreuddannelse, som består af en klinisk basisuddannelse (KBU) og en speciallægeuddannelse inden for et lægeligt speciale. Speciallægeuddannelsen er opdelt i et introduktionsforløb samt et hoveduddannelsesforløb, som fører til speciallægeanerkendelse. Der er tale om uddannelsesstillinger, hvor lægen gennemgår konkrete faglige elementer, bl.a. under supervision. Figur 9 giver en oversigt over lægers uddannelse og videreuddannelse.

Figur 9. Oversigt over lægers uddannelse og videreuddannelsesforløb

Kilde: Sundhedsstyrelsen: Fremtidens speciallæge – ændring af den lægelige videreuddannelse, 2024 (s. 42)

KBU: Den kliniske basisuddannelse består af 2 x 6 måneders ansættelse. For de fleste vil den ene ansættelse være på et sygehus og den anden i almen praksis. Dog gælder det for nogle læger, at ansættelsen i almen praksis er udskiftet med 6 måneders ansættelse i psykiatrien. Med en godkendt KBU får lægen autorisation til selvstændigt virke, som er en forudsætning for, at man kan påbegynde sin speciallægeuddannelse.

Introduktionsstilling: En introduktionsstilling er en uddannelsesstilling, der har til formål at give en introduktion til et speciale og undersøge, om det er det rette speciale for vedkommende. Introduktionsstillinger i sygehussektoren varer 12 måneder, mens en introduktionsstilling i almen praksis er af 6 måneders varighed (forudsat at man har været i almen praksis i KBU). For at kunne søge et hoveduddannelsesforløb skal lægen have en godkendt introstilling inden for det specifikke speciale.

Hoveduddannelsesforløb: Et hoveduddannelsesforløb tager 4-5 år afhængigt af speciale, og herefter kan læger søge autorisation som speciallæge. De forskellige hoveduddannelsesforløb foregår på forskellige sygehuse og praksis – typisk med forløb på både bredere enheder og højt specialiserede enheder, for at lægen kan opnå både brede og specialiserede kompetencer inden for specialet.